

Список використаних джерел

1. HUMAN RIGHTS EDUCATION INITIATIVE: не тільки права, але і обов'язки!
Благодійний фонд Богдана Гаврилишина: [сайт] URL: http://bhfoundation.com.ua/news.html?news_id=1043.
2. Пуффендорф С. О должности человека и гражданина: В 2-х кн. Кн. 1 и 2. СПб., 1726. 537 с. .
3. Гегель. Работы разных лет: В 2-х т. Т. 2 / Сост., общ. ред. А.В.Гулыги. М.: Мысль, 1971. 630 с. .
4. Кант И. Сочинения: В 6 т. Т. 4. Ч. 1 / Под общ. ред. В.Ф.Асмуса и др. М.: Мысль, 1965. 544 с. .
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. – 1736 с.
6. Гаврилишин Б. Декларація обов'язків людини. *Благодійний фонд Богдана Гаврилишина:* [сайт] URL: <http://bhfoundation.com.ua/hawrylyshyn/deklarac%D1%96ya.html>.

**Аспірант кафедри цивільного права і процесу
Національної академії
внутрішніх справ**

Зайома Ольга Антонівна

СУЧАСНА ПРОБЛЕМАТИКА ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПРОФСПІЛКОВОГО МАЙНА НА ПРИКЛАДІ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

З проголошенням Українською Радянською Соціалістичною Республікою незалежності, що ознаменувалось прийняттям Верховною Радою УРСР від 24.08.1991 Постанови «Про проголошення незалежності України» було проголошено незалежність України та створення самостійної української держави – України.

Постановою Верховної Ради УРСР "Про захист суверенних прав власності Української РСР" від 10.11.1990 було введено мораторій на території республіки на будь-які зміни форми власності та власника державного майна до введення в дію Закону України Української РСР про роздержавлення майна.

Указом Президії Верховної Ради України від 30.08.1991 "Про передачу підприємств, установ та організацій союзного підпорядкування, розташованих на території України, у власність держави" та Законом України від 10.09.1991 "Про підприємства, установи та організації союзного підпорядкування, розташовані на території України" було передбачено, що майно та фінансові ресурси підприємств, установ, організацій та інших об'єктів союзного підпорядкування, розташовані на території України є державною власністю.

Постановою Верховної Ради України від 14.02.1992 "Про управління майном підприємств, установ та організацій, що є у загальнодержавній власності" визначено, що функції з управління державним майном покладено на Кабінет Міністрів України, а після набрання чинності постановою Верховної Ради України від 07.07.1992 "Про тимчасове положення про Фонд державного майна України" - на Фонд державного майна України.

Постановою Верховної Ради України від 10.04.1992 "Про майнові комплекси та фінансові ресурси громадських організацій колишнього Союзу РСР, розташовані на території України" з метою збереження майна загальносоюзних громадських організацій колишнього СРСР до визначення їх правонаступників вирішено майно та фінансові ресурси розташованих на території України підприємств, установ та об'єктів, що перебували у віданні центральних органів цих організацій, передати Фонду державного майна України - тимчасово.

Постановою Верховної Ради України від 04.02.1994 "Про майно загальносоюзних громадських організацій колишнього СРСР" встановлено, що до

законодавчого визначення суб'єктів права власності майна загальносоюзних громадських організацій колишнього СРСР, розташованого на території України, зазначене майно є загальнодержавною власністю. До законодавчого визначення правонаступників майна загальносоюзних громадських організацій колишнього СРСР Фонд здійснює право розпорядження цим майном в процесі приватизації та повноваження орендодавця майнових комплексів підприємств та організацій.

Разом із тим, у вищезгаданих нормативно - правових актах не існувало суб'єктного складу на яких вони розповсюджувались, а правові дефініції щодо ідентифікації саме статусу загальносоюзної громадської організації, також були досить розмитими.

За таких обставин, варто розглянути проблему відсутності законодавчого врегулювання правового статусу профспілкового майна, яке ототожнюється з Федерацією професійних спілок України, майном її членських організацій та суб'єктів господарювання заснованих на профспілковому майні.

З 2011 року в судах перебувають справи предметом розгляду яких є право власності профспілкового майна.

Правова позиція держави базується на вищевказаних нормативно – правових актах та узагальненні судової практики Верховного суду України викладені у рішеннях, прийнятих за результатами розгляду заяв про перегляд судового рішення за II півріччя 2014 та I півріччя 2015 років.

На боці профспілок – законодавство, яке діяло на той період (Конституція УРСР 1978 р., Цивільний кодекс УРСР 1963 р., Закон «Про власність», чинна Конституція України, Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», Закон України «Про об'єднання громадян», експертно-правові висновки провідних наукових установ та практика Європейського суду з прав людини.

Позиція держави є наступною:

Правовий статус ВЦРПС, його завдання, функції визначалися статутом професійних спілок СРСР, в редакції затвердженій ХУШ з'їздом профспілок СРСР від 01.01.1987. Відповідно до статуту професійні спілки являлись загальносоюзною громадською організацією, до складу якого входили республіканські ради. У своїй діяльності профспілки керувалися загальним статутом профспілок СРСР, відповідно, та до 1990 року були загальносоюзною громадською організацією. В єдиній системі профспілок колишнього Союзу РСР Укрпрофрада представляла республіканську організацію і мала статус юридичної особи. За таких обставин, передача майнових комплексів у відання Української республіканської Ради профспілок жодним чином не мала наслідком зміну форми власності переданого майна, яке так і залишилося державним.

Таким чином, суб'єкти права власності майна загальносоюзних профспілок колишнього Союзу РСР, розташованого на території України, законодавчо не визначені, а тому це майно є загальнодержавною власністю і право розпоряджатися ним, у тому числі і спірним об'єктом, повинно здійснюватися ФДМУ в силу прийнятих Верховною Радою нормативно-правових актів.

На думку профспілок державною власністю майно українських профспілок не могло стати з декількох основних причин:

Вже саме проголошення в Декларації про державний суверенітет України обов'язку новоствореної Української держави забезпечувати захист усіх форм власності, однією з яких згідно з Конституцією України 1978 року була профспілкова власність.

Що ж до постанови Верховної Ради України «Про майнові комплекси та фінансові ресурси громадських організацій колишнього Союзу РСР, розташовані на території України» 1992 року, то її положення не можуть поширюватися на майно українських профспілок. Зокрема, у вищезазначеній постанові йдеться про те, що до

визначення правонаступників загальносоюзних громадських організацій колишнього Союзу РСР передати тимчасово Фонду державного майна України майно та фінансові ресурси розташованих на території України підприємств, установ та об'єктів, що перебували у віданні центральних органів цих організацій.

Приписи цієї постанови не можуть поширюватися на правовідносини, оскільки правонаступником загальносоюзної організації колишнього СРСР – ВЦРПС на території України вже в 1990 році було визначено Федерацію незалежних профспілок України, а з 1992-го – Федерацію профспілок України.

Аналогічний висновок можна зробити стосовно постанови Верховної Ради України «Про майно загальносоюзних громадських організацій колишнього Союзу РСР» 1994 року. Так, у ст. 1 постанови зазначається, що тимчасово, до законодавчого визначення суб'єктів права власності майна загальносоюзних громадських організацій колишнього Союзу РСР, розташованого на території України, зазначене майно є загальнодержавною власністю.

Станом на 1994 рік в Україні не було майна такої загальносоюзної громадської організації колишнього СРСР, як ВЦРПС, а постанова Верховної Ради України не має зворотної сили.

Крім того, зазначена постанова порушує норми Конституції України, яка була чинною на момент її прийняття, та Декларації незалежності України. Так, у ст. 49 Конституції України (1978 року, з наступними змінами) проголошувалося, що громадським організаціям гарантуються умови для виконання своїх статутних завдань, а Декларацією, як згадувалося раніше, надавалися гарантії захисту всіх форм власності. До того ж у прикінцевих положеннях Декларації зазначалося, що остання є основою для нової Конституції та законів України, а тому правові акти, які приймалися пізніше, не можуть їй суперечити.

Враховуючи, що правовий режим власності в Україні, відповідно до п. 7 ст. 92 Конституції України, визначається виключно законами України та неоднозначність судової практики, існує нагальна потреба остаточно законодавчо врегулювати питання визначення права власності на майно профспілок та враховуючи досвід інших громадських організацій, саме шляхом внесення відповідних змін до профільного Закону України «Про профспілки, їх права та гарантії діяльності».

Список використаних джерел

1. Постанова Верховної Ради УРСР "Про захист суверенних прав власності Української РСР" №506-ХІІ від 10.11.1990 - Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1990, N 52, ст. 649
2. Указ Президії Верховної Ради України "Про передачу підприємств, установ та організацій союзного підпорядкування, розташованих на території України, у власність держави" № 1452-ХІІ від 30.08.1991- Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, N 44, ст.581
3. Закон України "Про підприємства, установи та організації союзного підпорядкування, розташовані на території України" № 1540-ХІІ від 10.09.1991 - Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, N 46, ст.615
4. Постанова Верховної Ради України "Про управління майном підприємств, установ та організацій, що є у загальнодержавній власності" № 2116-ХІІ від 14.02.1992 - Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 20, ст. 274
5. Постанова Верховної Ради України "Про майнові комплекси та фінансові ресурси громадських організацій колишнього Союзу РСР, розташовані на території України" № 2268-ХІІ від 10.04.1992 - Відомості Верховної Ради України (ВВР) 1992, N 29, ст.407

6. Постанова Верховної Ради України "Про майно загальносоюзних громадських організацій колишнього СРСР» № 3943-ХІІ від 04.02.1994 - Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, N 24, ст.185

7. Рішення Конституційного Суду України від 11.11.2004у справі № 1-30/2004 (провадження № 16-рп/2004) – електронний ресурс <http://zakon.rada.gov.ua/>

**Студентка 101 групи ННІ № 3
Національної академії внутрішніх справ
Зінченко Тетяна Олександрівна¹**

ДО ПИТАННЯ РОЗУМІННЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ

З початку ХХ сторіччя, коли набула розповсюдження категорія «функції держави», велика кількість правників неодноразово зверталася до проблеми визначення їх сутностей, однак єдиного сформованого підходу не існує і дотепер.

Аналіз наукових праць із теорії держави і права дає змогу стверджувати, що на сьогодні вивчення функцій сучасної держави є одним із найбільш досліджуваних напрямів. Відтак, у сучасній юридичній науці склався плюралізм наукових поглядів щодо визначення цього поняття. У багатьох підручниках загальної теорії держави її функції визначено як головні напрямки і види діяльності держави, обумовлені її завданнями і цілями і такі, що характеризують її сутність.

Термін «функція», у перекладі з латинської, означає здійснити, виконати. Функції держави виражають соціальну природу держави і конкретизують її суть. Вони тісно пов'язані з завданнями, цілями і суттю держави, але не зводяться до них.

Як зазначає П.І. Хамула багатьма вченими досліджувалася проблематика співвідношення правових категорій «функція» та «повноваження». За прийнятими в науці підходами функції органу є більш загальним явищем, ніж його повноваження, і реалізуються вони шляхом здійснення повноважень [3, с. 66].

У найзагальнішому вигляді поняття «функція» визначається як роль, яку певний соціальний інститут виконує щодо потреб суспільної системи [1, с. 751]. У науковій літературі вказане поняття використовується як назва або характеристика напрямку діяльності, як узагальнююча характеристика сутності завдань і цілей діяльності когонебудь або призначення чого-небудь. Функції окремого органу держави вказують на соціальне призначення цього конкретного органу як особливої частини механізму держави. У сучасній юридичній науці переважаючим є підхід про те, що функціями органів державної влади є основні напрями їх діяльності, у яких виявляється їх сутність і призначення в державному механізмі. Кожний державний орган відповідно до своєї компетенції виконує притаманні йому функції. Функції держави загалом здійснюються через функції окремих державних органів. Державний орган, виконуючи свої функції, тим самим одночасно бере участь у реалізації різних функцій держави [3, с. 66].

Однак, існує думка, що функції держави не можна ототожнювати з функціями її окремих органів, які є частиною апарату держави і відбиваються у компетенції, у предметі ведення, у правах і обов'язках (повноваженнях), закріплених за ними.

Державні функції та функції державних органів слід відрізнити від форм і методів їх здійснення. Такими формами є законодавство, управління, правосуддя, контроль і нагляд, правоохоронна та право-реалізаційна діяльність. До методів здійснення державних функцій у найзагальнішому вигляді відносять переконання, заохочення і примус. Кожна державна функція та функція державних органів може здійснюватись у різних формах і різними методами [4].

На думку О.О. Тихомирова, функції держави обов'язково необхідно розглядати у двох аспектах – теоретичному та практичному (реальному). З теоретичного боку функції держави – це те, що повинна робити держава щоб відповідати обраній

¹ Науковий керівник: Старицька О.О.